

*„Вірою ми розуміємо,
що віки словом Божим
збудовані.”*

Єбр. 11:3

ВІРА Й НАУКА

122

СТЕПЕНЬ — БЕРЕЗЕНЬ

1983

АПОЛОГІЯ ХРИСТІЯНСТВА

Вище призначення

Людина належить не тільки до цього світу. Її дух стоїть на межі вищого світу, що проникає і до цього життя. Закони цього вищого світу інші, ніж закони природного звичайного життя.

Наше призначення не обмежується цим земним життям, не обмежується культурою та її поступом. Ми маємо ще вище призначення; воно тільки і може служити справжнім задоволенням нашого духа, і воно веде нас за межі часу і простору до світу вічності, веде нас до Бога.

За нашого часу видно схильність до заперечення вищого світу. Дивлячись на цей видимий світ, дехто піддається спокусі, що цей світ і є все, що існує, і є все те, що нам потрібно.

Але заперечення вищого світу є зневагою людини. Цим ми позбавляємо її належного їй вінця. Вінець її і полягає в тому, що вона підноситься до світу духів, Господь яких є Бог, й об'явлення яких є Ісус Христос. Заперечення це є невизнанням внутрішньої істини людини. Адже наша внутрішня сутність полягає в тому, що ми носимо у собі вічність і створені для вічності. Цю вічність ми і повинні вносити до

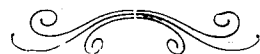
цього перехідного світу, щоб наповнити його вічним змістом.

Наша вища гідність полягає в тому, що ми, знаходячись у цьому перехідному світі, призначені для вічного, цебто для Бога. Ми пророки і розпорядники цього видимого світу, як також і святиці вічного. Високе і прекрасне в нашій істоті полягає в тому, що ми те, що пізнаємо пророчо і чим розпоряджаємося правно, що носимо у нашому внутрішньому світі духовних відображень і відчуттів, і в своїй творчій діяльності відтворюємо в зображеннях, звуках та словах, — усе те духовно присвячуємо Тому, за образом Якого і для Якого ми створені.

У собі ми носимо риси Того, родом Якого повинні хвалитись. Будучи малим світом, ми в той же самий час являємось представниками Божими на землі, аби себе і світ представляти перед Богом та бути живим зв'язком між світом і Богом.

У світлі цього стає зрозумілим, що вищим призначенням людини і правдою її життя є релігія, а призначення релігії полягає в тому, щоб бути душею цього світу.

Х. Л.

Рання весна

ВЕСНА

Люблю весною навкруги поглянуть,
Як все прекрасно ожива й росте,
Поля, ліси в красі чудовій тануть,
Все дихає, співає і цвіте!

Цвіте! Приємність, ніжність в тому цвіті,
Ніби цілющий в ньому аромат.
І це сприймаючи, ти ніби в світі,
Де смуток знищений й немає втрат.

Весна! Яка пора чудова року!
Для чого ж дивно Бог її створив?
Якби це чоловік пізнав глибоко,
Напевно б він Творця свого хвалив.

А. С. З.

Сліди Божі

Д-р І. Беркута

III.

Неописна Величність

Природно людині шукати Бога, прагнути збагнути Його Істотність та досліджувати повсюдну чудесність Його широкого всесвіту. Замислитися про щось більше, ніж особистий вузький світ, і бажати вийти за його межі, поглянути на себе, на своє життя, на захоплюючий всесвіт інакше, очима людини, що наче Невидимого бачить.

Але належить визнати і цілком погодитися з тим фактом, що власними силами ми неспроможні підійнятися до присутності Найвищого, що словами людської мови нам не описати Бога. Чи ж може обмежена людська істота пояснити Ідею ідей, якщо самі прояви її класифікуються такими, „чого око не бачило й вухо не чуло, що на думку людини не спало”? Чи здатна зрозуміти Незбагненого? Чи під силу їй охопити Неосяжного?

Збереглося оповідання про Гієрона, що в роках 478-467 до Різдва Христового царював у Сіцилії. Одного разу він покликав до себе мудреця Симоніда і сказав:

— Симоніде, багато ти мені послужив. З яким би питанням я не звертався до тебе, ти завжди давав мені мудру пораду та належне пояснення. Зосередь же

твою мудрість: вясни мені, що таке є Бог?

— Важке питання ти передо мною ставиш, — сказав Симонід. — На нього відразу не відповісти. Дозволь мені день-два над ним подумати.

— Добре! — погодився Гієрон.

Минуло два дні: прийшов до володаря Симонід. Гієрон чекає відповіді, але мудрець просить ще чотири дні на роздумування:

— Важке питання! — виправдується Симонід.

— Знаю, що важке, — погоджується Гієрон. — Тому-то і звернувся до тебе; на легке просив би відповіді в інших... Йди, думай.

Минуло чотири дні. Симонід знову просить:

— Дозволь, царю, ще вісім днів.

Гієрон насупився:

— Ти жартуєш, Симоніде! Просив два дні, потім чотири, тепер вісім. Минуть і ці дні, — ти будеш просити шістнадцять, потім тридцять два. Коли ж ти мені відповіси?

— Ти вгадав, царю, — спокійно промовив Симонід. — Минуло б вісім днів, я просив би шістнадцять, потім тридцять два, тоді шістдесят чотири і так далі — подвоюючи без кінця. Що ж до відповіді, то, мені здається, я вже її дав.

— Як то дав? — здивувався Гієрон. — Ти нічого ще не оповів мені про Бога, а тільки просив нового та довшого терміну.

— Оце й є моя відповідь, — відказав Симонід. — Твоє питання, царю, не під силу жодному мудрецю. Якщо більше про нього розмірковуєш, то менше розумієш; приходиться просити все більше і більше днів для розмірковування. Це питання — наче гора. Здалека дивишся, і то виглядає величезною, а коли підходиш ближче, то вона все збільшується, підноситься вгору, росте, і ти перед нею почувашся таким малесеньким, жалюгідним, мізерним... Коли ж людині гору не обійняти, не накрити її долонею, як же ти, царю, хочеш розумом охопити Того, Хто створив і гору і людину?

Зрозумів Гієрон слова Симоніда, а побожно звів очі до неба і промовив:

— Дійсно, Бог — неосяжний і незбагнений!

Ще у давню давнину Цофар, один із друзів біблійного Йова, ставив питання: „Чи ж можеш збагнути істоту Божу, проникнути Вседержителя? Вона висока, наче небо! Що вдієш? Вона глибша шеолу! Що знаєш? Довша, ніж земля, її міра ширша, ніж море” (Йов. 11:7-9).

Біблійні записи оповідають, що протягом історії людства Бог не залишав без догляду нашу планету, бажав відкрити Себе і відкривав людям. При цьому в такому вигляді і при таких обставинах, щоб людина могла ввійти у спілкування з Ним та ро-

зуміти Його. Під час одного такого благословенного моменту Мойсей звернувся до Бога з хвилюючим проханням: „Покажи мені, благаю, Твою славу!” (Вих. 33:18).

Що воля Бога була метою життя Мойсея, то чисте бажання його впливало не з почуття зовнішнього шанобства, а з палкої горливості до слави Божої. Але воно схоже було до того, якби ми прохали: „Дозволь мені оглянути зблизька ясність сонця!” Йому протиставить Бог знамениті слова, що стали багатозначним духовним законом: „Лиця ж Мого не можна тобі бачити, бо людина не може бачити Мене і жити”. Цінуючи ж вірність Мойсея, Господь додав: „Ось місце коло Мене, стань на цій скелі; і як проходитиме Моя слава, Я поставлю тебе в щілині скелі й Мосею долонею прикрию тебе, поки не перейду. Потім Я заберу Мою руку, й ти побачиш Мої плечі; лиця ж Мого бачити не можна” (Вих. 33:20-23).

Людині властиво забувати, що вона лише глиняна посудина в руках Гончаря. Тут наша гордість готова протестувати: а наша геніальність? А наша творчість? Але не хвилюймося: Чи з'явилися ми на цей світ через те, що самі собі сказали: „Я вирішив народитись”? Чи, коли завітає до нашого дому смерть, ми, простягнувши руку в напрямку дверей, їй накажемо: „Не смій з'являтися, аж доки не покличу”? Або, можливо, ми самі сплануємо і вирощуємо себе?

І ця „глиняна посудина” може

вмістити рівно стільки, на яку смкість вона розрахована.

Християнський богослов Августин написав багато творів з поясненням християнської віри і життя. І, як сам оповідає, вирішив написати ще книжку про Бога.

Одного ранку сів він до столу і написав заголовок: „Про Бога”. Став думати, як краще пояснити людям, що таке Бог. Думав він довго і напружено, але думки ніяк належно не вкладалися. Втомився Августин від напруженого думання. Розболілась голова. Пішов на берег відсвіжитися.

Іде по піску, роздумує над своєю темою, і бачить: сидить хлопчик, викопав ямку, черпас воду з моря черепком від розбитого горщика і переливає до ямки.

— Що ти тут робиш, дитино? — запитав Августин.

— Я зробив ямку і хочу перелити сюди всю воду з моря, — відповів хлопчик, продовжуючи свою працю.

Августин усміхнувся і пішов далі, кажучи собі:

— Які ж то недосвідчені діти! Як вони мало розуміють! Ось, наприклад, ця дитина думає маленьким черепком перелити все море до своєї ямки.

Думки його вернулись до теми про Бога, і він несподівано усвідомив власний намір:

— А я хіба не така ж дитина? Своім слабким розумом хочу охопити і другим пояснити розкриту всю сутність безмірної істоти Бога. Малому не вмістити Великого, і для нього вистачить, якщо воно, мале, схилиться перед Ве-

ликим, доручить себе волі Його, буде старатися пізнати цю волю та в житті виконувати її.

Невтомний благовісник Євангелії ап. Павло не належав до числа дванадцяти апостолів і не ходив з Христом під час Його служіння на землі. Коли ж Господь, за Своїм провидінням, покликав Павла і приєднав до числа апостолів, то виявив йому ласку окремим видінням величної небесної слави. Але автор глибоких послань не знаходить достатнього змісту слів, щоб висловити дивовижність баченого:

„Я знаю чоловіка в Христі, що чотирнадцять років тому, — чи то було в тілі, не знаю, чи то було без тіла, не знаю, Бог знає, — був він узятий аж до третього неба. І знаю, що той чоловік — чи в тілі, чи без тіла, не знаю, Бог знає, — був узятий у рай і чув слова неказані, яких годі людині вимовити” (2 Кор. 12:2-4).

Інший апостол, Іван, ходив із Господом три з половиною роки, належав до близького оточення Його, і під час Темної Вечері схилився довірливо до грудей Його. А коли в об'явленні на острові Патмосі Господь відслонив частину Своєї вічної слави, то апостол „до ніг Йому впав, немов мертвий” (Об'яв. 1:17). Вигляд Спасителя цілковито відрізнявся від Його земного вигляду:

„І, оглянувшись, я побачив сім свічників золотих; а посеред семи свічників Подібного до Людського Сина, одягненого в довгу одягу і підперезаного по грудях золотим поясом. А Його голова

та волосся — білі, немов біла вовна, як сніг; а очі Його — немов полум'я огняне. А ноги Його подібні до міді, розпалені, наче в печі; а голос Його — немов шум великої води. І сім зір Він держав у правиці Своєї, а з уст Його меч обосічний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй” (Об'яв. 1:12-16).

У знаменитій оді „Бог” поета Г. Державіна класично проведено паралель між „простором безмежним” Творцем і Його обмеженим створінням:

„Якщо дерзну рівнятися з Тобою, лиш буде крапкою одною: а я перед Тобою — ніщо. Ніщо! — Та Ти в мені сяєш величністю Твоїх доброт; в мені Себе відображаєш, як сонце в малій краплі вод. Ніщо! — Але життя я відчуваю, якимсь неситим літаю завжди ширянням у височинь; Тебе душа моя чекає, вникає, мислить, розважає: Я є — напевно є і Ти!”

Був момент у нашому столітті, коли людина вирішила, що настав час для переоцінки всіх вартостей, коли вона уявила, що підійнялася своїм знанням настільки, що може назвати себе господарем своєї планети, з правом втручатись до її законів і порядків, перебудовувати, поліпшувати та творити все за власним уподобанням. І що ж? Дуже швидко ми переконалися, що є різниця між тим, що виходить з творчих рук Бога, і тим, що може вийти з рук людини, коли вона посягне на місце Творця. Бог творить — і буде. Людина творить — і не завжди буде.

До того часу, доки ми не пізнаємо Слави Божої, ми не маємо ідеї всевіту, ані не знаємо можливостей, вкладених до нас.

Але пізнання Бога, як і все наше пізнання, неможливе без проявлення Божого. Ми не можемо знати про існування Бога і пізнати Його, аж доки Він Сам не побажає відкритися нам. Послання до євреїв саме розпочинається виясненням, що Бог взяв на Себе ініціативу протягом історії підтримувати спільність з людиною:

„Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина” (Євр. 1:1-2).

В особі Сина Божого, Ісуса Христа, стала можливою найдоступніша в історії спільність. У Христі Ісусі Бог відвідав нас, у вигляді Сина Людського жив між нами і виявив найшляхетніший чин людинолюбства.

Якщо людина лише глиняна посудина, то Бог наповнює Собою цю посудину, „щоб виявити багатство слави Своєї на посудинах милосердя, що їх приготував на славу” (Рим. 9:23).

І якщо ми не можемо бачити Бога в тій славі, про яку просив Мойсей, то до того часу, аж Він прийме нас у Своєму Небесному Царстві, можемо говорити про істотність та атрибути Його на підставі виявленої благодаті у Христі Ісусі, як можемо говорити про сонце на підставі дослідів сонячних променів.

(Продовження буде)

БІБЛІЯ — СЛОВО БОЖЕ

Коли приходиться роздавати духовну літературу і кликати людей до Христа Спасителя, то можна почути, як деякі кажуть: „Я в Бога вірю, а Біблія — це єврейська історія, тому всю її за Боже Слово не приймаю”.

Знаходяться і такі віруючі, які Новий Заповіт беззастережно визнають Словом Божим, а Старий Заповіт не весь визнають Словом Божим.

Як відомо, Біблія оповідає нам про Бога та Сина Божого, Спасителя Христа. Тому звернемося до слів Самого Ісуса Христа, і побачимо, що Він говорить про Святе Письмо. За часу Христового перебування на землі Новий Заповіт ще не був написаний, а тільки Старий Заповіт — книги Закону, Пророків та Псалмів. Ісус Христос знав старозаповітне Письмо. У ньому ж оповідалося про прихід Месії та Його дивну діяльність. Так, за шістнадцять років до цього приходу патріарх Яків висловив дивне пророцтво: „Не відійметься берло від Юди, ані з його стегон законодавець, аж прийде Примиритель, що Йому буде послух народів” (Бут. 49:10).

Про прихід Месії, нашого Господа Ісуса Христа, пророкували Ісаїя, Даниїл, Захарія, Малахія, Давид та інші.

„Коли ж настало виповнення часу, — пише ап. Павло, — Бог послав Свого Сина, що родився

від жони, та став під Законом, щоб викупити підзаконних, щоб усиновлення ми прийняли” (Гал. 4:4-5). Прийшов на землю передбачений Примиритель, щоб примирити людей з Богом і людину з людиною. І тих, які приходять до Христа і приймають Його благодать, Він очищує від гріхів, відроджує Святим Духом і вводить до Свого вічного Царства. Збулися пророцтва Старого Заповіту, що стосувалися Христа, як Спасителя світу.

Для Христа Старий Заповіт був Писанням Божим, тому Він сказав: „Дослідіть но Писання, бо ви думаете, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене” (Ів. 5:39). Ці слова стосуються всіх нас. Якщо ми бажаємо жити з Богом і мати вічне життя, то повинні знати Біблію та вірити написаному в ній.

Перед Своїм відходом на небо Господь Ісус Христос ще раз підкреслив значення Святого Писання. Звертаючись до Своїх учнів, Він промовив: „Це слова, що казав Я до вас, коли був іще з вами: Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсеєві, та в Пророків, і в Псалмах написано”. Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Письмо. І сказав Він до них: „Так написано є, і так потрібно було постраждати Христові, і воскреснути з мертвих дня третього, і щоб у ймення Його проповідува-

лось покаяння, і прощення гріхів між народів усіх, від Єрусалиму почавши” (Лук. 24:44-47).

Таким чином, Старий Заповіт є початком, а Новий Заповіт завершенням Божої благодатної дії щодо нашого спасіння. І це „покаяння і прощення гріхів” проповідували апостоли: „Покайтеся ж та наверніться, щоб Він

змиливався над вашими гріхами” (Дії ап. 3:19).

Про таку цілість Святого Письма пише ап. Павло: „Усе Письма Богом натхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова” (2 Тим. 3:16-17).

ЩО МИ МАЄМО У ХРИСТІ?

Одна віруюча жінка написала до християнського журналу так:

„У Господі Ісусі все улюблене Небесного Отця. Ради Нього я можу, через ласку, називатися дитиною Божою. Ось чому кожне Його слово світиться, як алмаз, у темряві нашого часу.

Покладаючись на Бога, я не нарікаю на турботи та труднощі, бо наш Небесний Отець бачить наші тягарі раніше, ніж ми самі починаємо їх усвідомлювати. Основуючись на Його Слові, я певно знаю, що можу надіятися на розраду і поміч у всякому пережитті: адже Він пройшов через скорботи та випробування земного життя, як Переможець.

Із Його Слова я знаю, що Його вірність незмінна, невідлячись на наші недоліки та хвилини невірності, що завдають нам багато клопоту. Ради Його Слова я можу Йому вірити, що рука Його і рука Його Отця буде моєю підпорою, коли сатана стане нас

пересівати, мов пшеницю. Я знаю, Він загладить усі мої хиби і помилки, яких так багато в мене, а добра так мало. Тому Ісус Христос для мене все в усьому; в Ньому моє теперішнє і вічне блаженство.

Слово Його запевняє, що я можу бути спокійна і за своїх близьких. Ради Ісуса, Бог Отець змилосердиться над моїми ворогами і вчинить їх друзями.

Його Слово говорить, що я маю Лікаря душі і тіла, Який з любов'ю приймає на Себе весь тягар мого життя.

Ради Господа Ісуса, для мене відкрите небо; Він сказав, що „сподобалося Отцю вашому дати вам Царство”. Нам дано стільки обітниць, що для страху нема місця, належить тільки довірятися нашому Відкупителю. Я вірю Йому і не знаходжу слів, щоб висловити належну подяку.

Слава Господу за все!”

НЕЗМІННІСТЬ ХРИСТА

“Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий”. Євреїв 13:8.

Довкола нас усе міняється. Міняємося й ми, і то дуже швидко. Сьогодні квітка повна життя, краси й аромату, а завтра — в'яне, вмирає, сохне. Сьогодні повні сил, енергії і величі, а завтра — немічні й незначні. Сьогодні молоді, завтра старі; сьогодні друзі, завтра вороги; сьогодні корисне, завтра викидають і т. п. Ось так проходить наше життя і все інше на цьому світі.

Все міняється і все минається, але „Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий”. Серед мінливих людей, речей та обставин ці слова закликають дивитися на Того, Хто ніколи не міняється. На Того, Хто є незмінний у Своїй суті, у Своїх цілях і в Своему сумлінні. Цей атрибут нам показує, що Його суть й інші прикмети гармонізують із Його творчістю, святим провидінням та відношенням протягом тисячоліть, тобто завжди. Бог у Своїй суті любить справедливість і правду, а ненавидить усяке зло й усяку несправедливість, а тому і Його моральне відношення і провидіння завжди, не зважаючи на час, також гармонізують із Його святою природою любови. Щоправда, Бог дивиться на людей із радістю, або зо смутком, почуття міняються залежно від їхньої ретельної чи неслухняної поведінки, але Його атрибути — любов, справедливість, святість

та інші — не міняються. Бог любить праведника, любить і грішника; задоволений поведінкою праведника, засмучений поведінкою грішника. Божа незмінність є так само важлива, як і всі інші Його атрибути. Згадаймо хоч деякі вірші зо Святого Писання, які говорять про незмінність нашого Господа: „Ти ж — Той Самий, а роки Твої не закінчатся!” (Псал. 102:28). „Бо Я, Господь, не змінююся, тому ви, сини Яковові, не будете знищені” (Мал. 3:6).

Свого часу д-р Блайер написав: „Незмінність Христа є тією досконалістю, яка найбільше відрізняє Його Божеську природу від людської природи. Незмінність дає Богові всю повноту енергії й могутності для маніфестації та прояву всіх інших Його святих атрибутів, як також дає Йому право приймати хвалу і поклоніння. Звідси походить незмінність нормального й звичайного порядку природи і солідність структури всесвіту. Відвічний Бог, Який об'явився Мойсеєві, як Той „Я є”, є Той Самий „Я є” і в наших днях: Бог безмежний, вічний, незмінний, премудрий, всемогутній, святий, праведний, всезнаючий, всюдиприсутній, а в суті Свого ества є милостивий”.

Для нас в особливій мірі незмінність Христа є дуже цінною,

бо вона дає нам повне забезпечення Божих ласк і благословень. У чому, власне, Христос є незмінним?

Розпічнемо від того, що нам найдорожче — Його любов. Любов Христова є незмінною: „Здалека Господь з'явився мені та й промовив: Я вічним коханням тебе покохав, тому милість тобі виявляю” (Єр. 31:3). „Перед святом же Пасхи Ісус, знаючи, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх” (Ів.13:1). Яка досконала й чудова є Христова любов до людей! Про людську любов ми багато чуємо, але вона далека від досконалости. Вона міняється і зникає. Багатьох присягалися любитись і бути вірні одне одному на все життя, але, на жаль, дуже швидко той вогник любови погас, а лишився лише попіль розчарування. Деякі навіть обіцяли любити Бога, але з бігом часу пожадливість цього світу заглушили всі ті святі поривання. Людська любов любить тоді, коли є користь, а коли нема користі, нема й любови. Христова ж любов не має меж, є святою, досконалою й незмінною. Як Він любив Своїх апостолів і послідовників, коли був тут на землі, так Він любить нас тепер. Він любить людей і тоді, коли вони байдужі до Його любови, терпеливо чекаючи на їхнє покаяння, признання та вдячність. Він з любов'ю спасає людей, з любов'ю піклується ними і з любов'ю чекає їх на небі, щоб дати їм вічне блаженство. Ніхто не заслу-

говував на Божу любов. Він не дивиться на наші заслуги й на наше відношення до Нього, щоб нас любити. Немає таких обставин чи причин на світі, щоб Він перестав нас любити. Він любить нас аж до кінця.

Апостол Павло твердить, що Христові обітниці є незмінні: „Скільки бо Божих обітниць, то в Ньому (тобто — в Христі) „Так”, і в Ньому „Амін”, — Богові на славу через нас” (2 Кор. 1:20). Це нам каже, що коли Бог обіцяє щось, то так воно мусить і бути. Він ніколи не зламав і не зламає Своїх обітниць. Кожну обітницю для вірного Авраама Бог дослівно виконав. Хтось нарахував у Біблії аж вісімдесят п'ять тисяч Божих обітниць. Якщо вони є правдивими, вони також є й незмінними. Ці обітниці стають дійсністю у житті дітей Божих за допомогою правдивої віри. Обітниці Божі про прощення гріхів, про оправдання й освячення, про нову природу людини й спасіння, про щоденну перемогу над гріхом і над труднощами, про вічне життя на небесах є благословенною дійсністю для мільйонів людей нашого часу. Коли хто не переживає радості спасіння, такий ще не спробував ефективності й багатства Божих обітниць. Наше щастя й багатство духовне залежить від нашого присвоювання через віру Божих обітниць. Авраам, Мойсей, Давид, Даниїл; апостоли і правдиві християни вірили в Божі обітниці, а тому Бог так рясно їх благословив. Ті обітниці й сьогодні є незмінні, правдиві.

Апостол Петро говорить про спроможність Христову, щоб охороняти й піклуватися Своїми послідовниками: „Ви бережені Божою силою через віру на спасіння” (1 Пет. 1:5). „Ви від Бога, дітки, і ви перемогли їх, — більший бо Той, Хто у вас, аніж той, хто у світі”, — додає ап. Іван. Христос не тільки дає нам повну запоруку спасіння нашої душі, але також залепляє нас, що Він щоденно буде піклуватися нами, буде зберігати і підкріпляти нас, і що ніхто не вирве нас із Його могутніх рук. Довкола нас багато зла і небезпек: „Ваш супротивник — диявол — ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого” (1 Пет. 5:8). Самі собі не можемо дати ради. Тому нам необхідна Христова поміч. Без неї загинемо. Христос простягає Свою благословенну руку помочі й охорони для кожного грішника. На ефективність Його охорони можна довіритися, бо вона невичерпна й незмінна. Всі інші джерела охорони, забезпечення й скріплення є тимчасові та зрадливі.

Христова ж могутність є незмінна, вічна. Вона сьогодні така ж сама, як була тому дві тисячі років, сім тисяч років і мільйони років. Могутність Його Євангелії і в наших днях є силою Божою на спасіння людей (Рим. 1:16). Ця сила щоденно перемінює душі грішних людей і дає їм спроможність переможного життя над гріхом. Хвилі життєвих обставин теперішнього життя щораз сильніше вдаряють у наш човен і намагаються потопи-

ти серед бурхливого моря. Потребуємо охорони, допомоги й сил, щоб доплисти до берега вічності. Куди нам іти і де нам знайти потрібні сили та допомогу, коли ми падаємо і в нас немає більше сил, щоб далі змагатися? Апостол Петро відповідає: „До кого ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного. Ми увірували та пізнали, що Ти — Христос, Син Бога Живого” (Ів. 6:68-69). Тому, що Христос є могутній, Він може дати й нам потрібних сил. Тому, що Він є переможцем, може дати й нам перемогу над усіма ворожими силами.

А тепер кілька слів про незмінність заступництва Христового: „Тому може Він завжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходить, бо Він завжди живий, щоб за них заступитись” (Євр. 7:25). Христос є невтомним, постійним і незмінним заступником людей перед Богом-Отцем. Дуже часто люди сьогодні заступаються, а завтра обвинувачують. Христос завжди заступається. Також Він є єдиним і вистачальним нашим заступником перед Богом: „Один бо є Бог, і Один Посередник між Богом і людьми, — Людина Христос Ісус” (1 Тим. 2:5). Інших заступників перед Богом немає й їх нам не потрібно. Христос є вистачальним.

Накінець, щастя, радість і задоволення у Христі Ісусі є незмінні. Як колись, так і тепер дитина Божа може від серця сказати: „Через те моє серце радіє та дух мій веселиться, — і тіло моє

спочиває безпечно” (Пс. 16:11). Світська радість швидко минає й перетворюється в смуток. Світські задоволення й насолоди перетворюються в розчарування і в гіркість. Світське щастя є поверхове та дуже коротке. Щастя у Христі є правдивим щастям, і на нього не мають ефекту ані час, ані обставини. У Христі наша душа радіє, в Ньому почуваємося безпечні, в Ньому спочиваємо. Христос є незмінним, і те

щастя, яке Він дарує Своїм послідовникам, є вічним.

Отже, у цих часах великих та швидких змін, ми маємо повну запоруку Слова Божого, що Христос не міняється ані в Своїй Особистості, ані в Своєму характері, ані в Своєму відношенні до людей. Він — Дорога, Правда і Життя навіки. Він — наше спасіння і щастя. Він — наша вічна надія. „Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий”.

ЛЮДСЬКЕ СЕРЦЕ

“Людське серце найлукавіше над все та невігойне, — хто пізнає його?” — Єрем. 17:9.

Є речі надзвичайно небезпечні, хоч це не завжди і не відразу видно.

Вулкан може знаходитись у недіючому стані і здаватися зовсім безпечним до того часу, аж розпочнеться спустошливе виверження.

Вовк може спати, але він вовк. Гадюка з переливами кольорів на спині може лежати під квітами і спати, і недосвідчена дитина, захопившись нею, може протягнути до неї свою руку. Але це — гадюка: вона не змінила своєї природи, хоч і перебуває в дрімотному стані.

Море залишається місцем страшних бур, хоч би тепер воно лежало перед нами дзеркально тихим і непорушним. Грім застається могутнім і небезпечним, хоч би гуркотів так високо над нами, що ми не чули б його.

Людське серце, хоч би ми не завважували тепер його внутрішнього шуму і неспокою, хоч би воно не вивергало тепер своєї лави і розпеченого каміння, хоч би не виявляло свого зіснуття, проте застається жахливим вулканом. Воно “найлукавіше над все, — хто пізнає його?”

Друже, аби твоє “власне” серце не погубило тебе, ти повинен віддати його Христу й отримати від Бога “нове серце”. Тільки людина з новим серцем успадкує життя вічне.

Сперджен

СОНЦЕ ПРАВДИ

Малахії 4.2.

Сонце Правди зійшло над обрієм
І сіяє, в Нім сила така,
Що все зло Його промінь розсіє,
І темрява від Нього втіка.

Його промінь лікує нам рани,
Що наніс стародавній той змії.
Нас звільняє з гріховних кайданів
Отой промінь, — чудовий, святий.

О чудове, святе Сонце Правди!
Хто нагрівся в проміннях Твоїх,
Той звільнився від зла і неправди,
Той душею став білий, як сніг.

Може хтось ще в темряві блукає,
Чи в багні віковичнім лежить,
В Сонця Правди хай ласки благає,
І спасіння одержить в цю ж мить.

Не один вже радіє, співає,
І щасливий у Божих руках;
Морок ночі його не злякає,
Бо те Сонце освітлює шлях!

Сонце Правди, — велике діло,
Що дарує усім благодать.
Друже милий, до Сонця йди сміло,
Щоб в нічній темноті не блукать!

Сонце Правди — Спаситель наш любий,
Той, що з неба на землю зійшов,
Аби нас врятувати від згуби,
Щоб пролити за нас Свою кров.

Слава Богу! Спаситель сіяє!
Він є Сонцем усіх поколінь!
Йому слава хай вічно лунає
За той промінь небесний! Амінь!

Адам Штурма

Заповідь Христа:

“Покайтеся!”

Чи покаєння є одноразове?

В Євангелії від св. Матвія 3:2 читаємо, що на початку свого служіння в пустині головним змістом проповідання Івана Хрестителя було: „Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!” У грецькому тексті слово є в наказовому способі „метаноеіте” — „покайтеся ви!” Це була заповідь.

Опісля приходить Господь Ісус Христос, і в Матвія 4:17 ми стричаємо Його повторення точно тієї самої заповіді, „метаноеіте” — „покайтеся ви!” Чому? Чи Господь Ісус Христос не мав що інше проповідувати, ніж Іван Хреститель? Чи не мав Він нічого нового додати?

Ми віримо, що Господь мав кілька причин до повторення цієї заповіді:

1. Щоб показати, що добру й необхідну заповідь варто повторити. Тоді люди не любили слухати цієї проповіді покаєння більше, ніж вони люблять сьогодні. Це заздальегідь припускало б, що вони були грішники, а це їм не подобалося. Люди тоді, як і сьогодні, люблять слухати не те, що їм потрібне, а те, що їм подобається.

Церква, що потребувала пастора, покликкала кандидата, щоб проповідував кілька неділь підряд. Першу неділю він проповідував про гріховність людини, закликаючи грішників покаяти-

ся. При кінці Богослуження один із старших Церкви підійшов і сказав до проповідника: „Якщо те будете нам проповідувати, ми вас не хочемо. Ми не хочемо слухати про те, якими злими ми є, але якими добрими ми є”. Не треба додавати, що цей вірний Богові молодий проповідник не одержав покликання до тієї Церкви. Подібно прикладові Христа, його перша проповідь була: „Покайтеся”. Він уважав її на часі, бо завжди є грішники, які потребують цю першу заповідь Христа. Що сталося б із хворою людиною, якщо лікар дав би їй тільки те, що вона любить, а не те, що вона потребує? Христос проповідував те, що люди потребували, навіть тоді, коли те було повторенням проповіді Його предтечі Івана Хрестителя. Як ми потребуємо проповідників, які проповідували б те, що люди потребують, тобто покаєння і спасіння в Христі!

Молодий слуга Божий в університетському місті був збентежений критикою з боку членів громади. Він шукав поради від свого батька, розумного старшого слуги Божого, кажучи: „Батьку, мені перешкоджають у моїх проповідях, де я служу. Якщо я цитую щось з геології, там є учитель тієї науки якраз передо мною. Якщо вживаю ілюстрацію з римської мітології (наука про поганських богів), там є професор, готовий мене зловити на най-

меншій неточності. Якщо згадаю щось з англійської літератури, що мені подобається, я переляканий присутністю людини, яка викладає літературу. Що мені робити?” Проникливий батько відповів: „Не розчаровуйся; проповідуй Євангелію. Правдоподібно вони дуже мало знають про неї”. Цілком правильно.

2. Проповідувати те, що пророки, включно предтеча Іван Хреститель, проповідували. Христос був вершком і сповненням їхньої проповіді. Він не прийшов знищити те, але підтвердити й доповнити. В Єзекіїла 14:6 читаємо: „Тому скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: наверніться й відступіться від ваших божків, і від усіх ваших гидот відверніть свої обличчя!” Між Старим і Новим Заповітом стоїть Іван Хреститель, повторючи Боже перше й останнє послання покаєння. Щоб підтвердити, що це дійсно було послання Христа, передане напередодні Його приходу, і що це має бути послання, що слідуватиме після Його прибуття, наш Господь повторив Його. Потім, якраз перед відходом з цієї землі, Він казав Своім учням проповідувати це саме покаєння, що знаходимо в Луки 24:47: „...і щоб у ймення Його проповідувалось покаєння і прощення гріхів між народів усіх, від Єрусалиму почавши”. Тому не відкидаймо й не поменшуймо те, що Слово перед втіленням сказало Своім пророкам, бо під час Свого служіння Він повторив їхню проповідь, що вказувало на Нього, як виповнення

Божого плану для прийдешніх віків.

3. Вказати, що покаєння завжди було та ще є Божою першою заповіддю для людини. До сьогодні існує поверхове поняття в багатьох людей, що Бог Нового Заповіту зовсім відмінний від Бога Старого Заповіту, що Один є суворий, жорстокий Бог, а другий — Бог любови, Який ніколи не покарає нікого, але остаточно спасе кожного та уможливить жити життям вічного блаженства, щастя. Але якщо над тим трохи подумаємо, ми побачимо, що ця перша Христова заповідь для кожного, щоб покаятися, є в дійсності Його діагнозом стану людини, що вона є цілковито загубленою і повністю розбещеною. Інакше Його проповідь не була б „покайтеся”, але „розвивайте ту Божу іскру, що є в вас”. Бог Старого Заповіту розглядав людину, як грішника, і Бог Нового Заповіту розглядає її точно в той самий спосіб. Проповідь Старого Заповіту була „Покайтеся” й Івана Хрестителя була „Покайтеся”; і наша повинна бути „Покайтеся”. А це тому, що людина є грішником. Через те, що вона стала цивілізованою, ще не означає, що вона перестала бути грішником.

Є оповідання, що говорить про проповідника, якого щойно покликано до багатой Церкви. Бажаючи представити факти Євангелії їм тактовно, щоб нікого не образити, він сказав: „Ви мусите покаятися до певної міри, інакше ви можете загинути менш-більш, а можливо, піти до пекла в пев-

ній мірі". Запрошуючи людей покаятися, Христос стверджував, що вони були грішниками, що вони потребували спасіння. Той, Хто міг читати думки сердець усіх людей, краще, ніж хто-небудь інший, міг з певністю устійнити діагноз їхньої хвороби. Ісус Христос сказав: „Ні, кажу вам; та коли не покається, то загинете всі так!" (Луки 13:3).

Дуже цікаво, що це дієслово „метаноеіте"-„покайтеся", є в теперішньому наказовому способі, що означає, що це покаєння не мало б бути тільки початковим, але воно повинно продовжуватися постійно й безперервно. Покаєння не є одноразовим досвідом, але повинно повторюватися в житті людини. Ісус Христос не закликав людей покаятися раз і назавжди, але повернутися зі своїх доріг до Бога, повністю визнаючи, що їхнє життя буде завжди позначене недосконалостями й гріхами, з яких вони матимуть можливість покаятися, до чого їх і кликає. Ніяка людина не може жити досконалим життям. Навіть після навернення людині необхідно каятися за своїх доріг. Господь Ісус Христос за-

повідає нам постійно каятися навіть після нашого прийняття Його, як нашого Спасителя й Господа. Навіть, як віруючі християни, чи можемо твердити, що ми зробили все найкраще для Нього?

Сперджен (один із найкращих англійських проповідників) сказав мудро: „Той, хто хвалиться, що він досконалий, є досконалим у глупоті. Я ніколи не бачив досконалої людини. Кожна троянда має свої колючки і кожен день свою ніч. Навіть на сонці видно плями, а небо покривається хмарами. Хиби, які б то не були, містяться в кожному серці".

У світлі нашого недосконалого стану, навіть після одноразового покаєння з наших первісних гріхів і особистих гріхів, продовжуймо каятися. Це власне Христос нам заповідає. Християнське життя є життям не тільки одного покаєння, але багатьох покаєнь. Хоча ми народжуємося тільки один раз до Божої родини, як члени тієї родини, ми часто маємо потребу в прощенні.

(Продовження буде)

Переклав **Василь Гергель**

Бог чує не тільки молитви, а й нарікання (Вих. 16:11-12).

Грішники говорять неправду і живуть неправдою, а від святих вимагають тільки правду (Суд. 16:15-18).

Ангели Божі радіють за кожного грішника, який кається (Лук. 15:10). А чи не плачуть вони за наше покаєння?

ХТО БУДЕ У НЕБІ?

Псалом 14.

Небесний край — гора свята,
Де вічна Божа є краса,
Де все промінням сонця сяє,
Це дивні Божі небеса.

Це дім Отця, — святі оселі,
Христом збудовані для тих,
Хто любить Господа на ділі,
Хто ненавидить всякий гріх.

Той, хто не любить зло чинити,
Хто любить правду, служить їй,
Такий напевно буде жити
У небі — на горі святий!

Хто язиком не обмовляє,
Не п'є, не курить, не краде,
І ближнього не зневажає, —
В оселі Божі він ввійде.

Хто любить ворога, як брата,
Убогим поміч подає,
Хто сироті заступить тата,
Гроша на лихву не дає.

Хто все життя віддав для Бога, —
Здоров'я, гроші, свій язик,
Щаслива його дорога,
Він не заблудить вже повік.

Адам Штурма

ОСТАННІЙ ДЕНЬ

Правдивий епізод

Два знайомі приїхали до Флориди „на розвідку”, довідатися про тутешні умови життя.

— Ось і закінчились мої золоті дні, так як через пару місяців іду на пенсію. А добре заробляв. У нас не тримають людей, що їм „стукнуло” 65 років, — промовив Волиняк.

— Та й мені залишилося не так довго працювати. Але таке лихо: пенсії не буде вистачати на „звичайне” життя, як я звичайвся, — відповів Низовий.

— А як же ви при звичаїлися жити? — запитав Волиняк.

— Як? Жили ми чудово! Заробляли чимало, ні в чому собі не відмовляли. Майже кожної неділі в когось — то хрестини, то іменини, а то й без усякої причини сходилися, смачно вечеряли, звичайно, досить випивали, грали в карти, танцювали. Взагалі жили весело! — вигукнув Низовий.

— Але ці гулянки дорого коштували, — завважив Волиняк, — а треба було щось і зберегти до часу виходу на пенсію. Думаю, важко було щось заощадити при такому веселому житті.

— Так, майже весь отримуваний чек ішов на веселоці, подарунки і т. п. Зберіг дрібницю. Хотілося мати дім у Флориді, у вас тут можна купити дешевше,

але грошей нема навіть на завдаток. Якось недобре життя склалося. А які ваші плани? — запитав Низовий.

— Бачите, працюючи на фабриці, я заробляв приблизно стільки, скільки і ви, але в мене життя було інше: не було гулянок, що забирають гроші, а жив я по мірно, не відмовляючи собі, і не витрачаючи марно. Тепер же, як і ви, бажаю купити дім тут і зможу заплатити за нього готівкою, — пояснив Волиняк.

— Але дуже сумно провели ви своє життя, не маючи веселої компанії, як я! — вигукнув знову Низовий.

— Ви вважаєте, що провели весело своє життя? Дивно! Тепер ми поміняємось місцями: ви жили весело, а тепер настають будні, гулянок влаштувати не будете. Коли ж у вас не буде гулянок, то не буде і друзів. Моє ж життя йшло по мірно, а коли піду на пенсію, життя буде веселе: буду мати власний дім, про який давно мріяв, садочок, пенсії вистачатиме, і буду тільки дякувати Богові, що Він навчав мене правильно жити. Мені шкода, що ви не думали про наближення кінця праці, а ви ж про це знали, — сказав Волиняк.

— Цілком згідний з Волиняком, — приєднався до розмови я. — Зустрічась багатьох своїх лю-

дей таких безпечних, не бажаючих думати про те, що їх чекає попереду. Прийде людина з канцелярії чи старший при праці і скаже, що завтра буде ваш останній день праці. Це означає, що завтра ви останній раз поїдете автобусом на фабрику. Останній раз відштемплюєте свою робочу картку, останній отримуєте чек. Останній раз.

Але незадовго у кожного з нас, так як ми вже пенсіонери, буде й останній день життя... Люди так мало про це думають.

Остання вечір. Останній вечір. Останній раз подивились те-

лебачення. Останній раз потелефонували приятеліві. Останній раз розмовляли з вашою дружиною чи вашим чоловіком. Останній раз лягли на ваше ліжко. Усе в останній раз.

Чи замислювалися ви про ваш останній день? Чи приходило вам на думку, що чекає вас, якщо ви не жили за волею Божою та не покаюлися перед Господом Ісусом Христом за своє порожнє і гріховне життя? Думайте сьогодні! Завтра може бути пізно! Сьогодні може бути ваш останній день!

В. Качинський

ФЕНОМЕНИ ЖИТТЯ

ДВІЙНИКИ

Не існує однакових людей. Усі ми неповторні. Так авторитетно стверджують генетики. Проте інколи бувають і винятки — з цим теж науковці згодні: скажімо, близнюки. Але мова тут не лише про близнюків. Наприклад, у Нью-Йорку є клуб, в якому можна побачити „справжніх” „ейзенхауєрів”, „черчілів”, „королев” та „королів”. А ще бувають і схожі людські долі.

...Йшов 1900 рік. Італійський король Умберто I, подорожуючи по країні, зупинився в невеличкому місті. Зголоднілий, він зайшов до ресторану, сів за столик... і занімів. Перед ним стояв офіціант, який точнісінько був схожий на нього. Ті ж очі, брови, біляве волосся, міцно стулені уста. Навіть дещо зякана усмішка, що застигла на обличчі короля.

— Як тебе звати? — запитав, трохи отямившись, король.

— Умберто, ваша королівська величність.

— Невже? А коли й де ти народився?

— 14 червня 1844 року в Турині.

— То це ж день і мого народження; і я народився в Турині.

Потім король поцікавився, чи жонатий ресторатор. З'ясувалося, що і його дружину звати Малгожата.

— А дітей маєш?

— Так, сина Вікторіо.

— Лишенько моє, як і в мене, — ледь стримуючи себе, завважив король.

Згодом зав'язалася цікава розмова. Почалися спогади про битви, пам'ятні події. І все на диво збігалось. Навіть ін-

тереси — обоє захоплювалися легкоатлетичними змаганнями.

Король був у захваті від свого несподіваного двійника і запропонував йому зустрітися найближчим часом. Але зустріч не відбулася — ресторатор загинув від фатального пострілу з пістолета. Король був засмучений: „Шкода... Хоча тепер уже не все подібне в наших долях: я — король, а він...” Останні слова короля обірвали дві кулі вбивці.

Двійника мав і Наполеон. Ним був простий французький солдат Франсуа Ежен Робо. Наполеон дуже шанував його, тримав коло себе, інколи повіряв у свої таємниці. А коли скінчилася кар'єра імператора, Робо повернувся до рідного села. У 1818 році, як заявила поліція, він безслідно зник.

Довгий час поширювалася думка, що Робо перебував на острові Св. Єлени замість Наполеона аж до своєї смерті, тобто 1821 року... А де ж знаходився

сам імператор? Дехто вважав, що він повернувся... до Верони, де певний час мешкав під ім'ям Ревера. Помер же у Відні: його начебто застрілили охоронці королівського палацу, коли той пробирався до апартаментів свого сина, князя Рейштадського. Інші стверджують, що Наполеон втопився під час переправи до Мексики.

Факти ж спростовують ці здогадки. По-перше, Робо не міг продиктувати перед смертю проекти реорганізації гвардії. А, по-друге, як головний доказ, — особистий підпис Наполеона, що абсолютно ідентичний з тим, який засвідчує його текст відмови від престолу.

Що ж до двійника, то не виключено, що той зник „за бажанням короля”. Людовік XVIII, який так боявся Наполеона, напевно не менш жахався і його двійника.

П. Я.

Слово історії

ПЕРШОДРУКАР

1564 р. у Москві вийшла книга, від якої повила своє літочислення друкарська справа в Росії. То був „Апостол” Івана Федорова і Петра Мстиславця, дивовижний пам'ятник друкарства, зразок високої тогочасної майстерності. Відредагований, набраний гарним шрифтом, прикрашений орнаментом, 46 заставками і гра-

вурою-фронтисписом перед початком тексту, „Апостол” справив такий вплив на дальшу книжкову графіку, якого не знало жодне видання. Тут було вміщено написану Іваном Федоровим післямову, з якої маємо хоча б скрупулі відомості про нашого славетного видавця, людину таланту, широко освічену, за ким

історія навіки зберегла ім'я російського й українського першодрукаря.

Згодом він оселився у Львові. 1574 р. у кам'яниці львівського монастиря св. Онуфрія чарівник — друкар надрукував нове гарно оформлене видання „Апостола”,

підручник слов'янської мови, в якому багато місця відводилось вихованню молоді в патріотичному дусі. Палким заклик до поневоленого народу прозвучали тут слова Федорова: „Духа не угашайте... утешайте малодушних...”

„Апостол” 1564 року.

від якого почалось літочислення книгодрукування українського. І понині книга має велику художню цінність. Незабаром Іван Федоров порадував львів'ян ще однією новинкою — „Азбукою” з граматиною. Це був своєрідний

Просвітитель і гуманіст Іван Федоров назавжди лишився у Львові. Він помер тут 1583 р. і похований на подвір'ї Онуфріївського монастиря, де містилася його друкарня.

С. С.

3 блокнота туриста

МУІРСЬКІ ЛІСИ

“...Вони подібні більше до духів, ніж до дерев. Дерева підносяться пишно, могутньо і велично, ніби вони жили тут вічно”, — так висловився англійський поет Д. Мейсфілд про гігантів, що ростуть у Муірських Лісах.

Якщо вам трапиться бути в Сан-Франціско, загляньте до цього заповідника.

Мені з дружиною пощастило побувати там у серпні минулого року, після закінчення Ювілейної Конференції в

Бурлінгеймі. Послуги свої запропонував ласкаво О. О. Бодрук, що разом із своєю дружиною присвятили гостинності цілий тиждень.

Подорож наша почалася від оглядин до страху гористого Сан-Франціско, знаменитого моста Золоті Ворота, а тоді вузькими дорогами по кручених схилах прибули ми до Муірських Лісів.

Ще в Америці є багатенно любителів природи. Їх не зупиняють ні труднощі

подорожі, ні витрати. І в заповіднику вже стояло чимало автомобілів. Приваблюють сюди колись численні, а сьогодні рідкісні дерева — секвойя, що збереглися ще на Тихоокеанському побережжі.

Секвойя — дерева з червоною деревиною — досягають гігантської висоти. У Редвудському Національному Парку

звано ці дерева ім'ям провідника індіанського племені чироків, що винайшов абетку для свого народу.

Велике життя розкривають Муірські Ліси. Глибоке відчуття затінку і спокою навівають вони. Тут те чисте дихання, що дає вам уяву про те, що означає життя.

Ф. Беркута та О. О. Бодрук.

такий велетень підноситься на 367 футів (112 метрів) угору, найвище дерево, знайдене досі. Щоправда, в Муірських Лісах найвище з них лише — 240 футів! Живе до 2-4 (іноді 5) тисяч років. На-

Ростуть тут також інші дерева, зокрема каліфорнійський лавр, він же орегонський мирт, що листя його виділяють терпкий запах. З численної колись звірини залишилася тільки дрібна.

Оповідання про червоні ліси стало поширюватися між європейцями від того часу, коли Гаспар де Портола повів свою експедицію від Сан Дієго на північ в ім'я Спасителя та слави Іспанії. Зимою 1769 року французький монах Падре Греспі знайшов незнані дерева поблизу Монтерейської затоки і записав: "...дуже високі дерева червоного кольору... названі Пало Колорадо (червоні дерева) за їхнім колір".

Секвойя не знаходила застосування аж до золотої лихоманки 1848 року, коли до Каліфорнії стали напливати поселенці. Земля і ліс потрібні були для будови домів та шахт. Секвойські ліси навколо Сан-Франціско були знищені в першу

чергу, а за ними ліси Муірського району. Муірські Ліси зберегла від знищення відстань.

У 1908 році Вільям Кент передав Муірські Ліси американському урядові для збереження та загального користування. Його єдиним проханням було, щоб вони були названі на пошану Джона Муір (1838-1914), американського письменника, природознавця та охоронника природи.

Як пам'ятка казкового лісу, на нашому столику стоїть полірована мисочка з червоного дерева, а в ній кусочок кореня секвойї, на якому зеленіє паросток.

I. Беркута

Побутові поради

КОЛИ ВИ НА ВУЛИЦІ

На вулиці слід поводити себе так само виховано, як і в інших місцях при спілкуванні з людьми. Дехто думає, що тут ніхто не звертає на нього уваги, не помічає. Перш, ніж вийти з дому, переконайтеся, що все, починаючи з волосся і закінчуючи взуттям, у вас в порядку. Чоловіки мають одягатися скромно, акуратно і чисто... Людина, яка турбується за свій зовнішній вигляд, не ходить, тримаючи руки в кишенях.

Про бездоганну зовнішність і гарну поведінку на вулиці повинні турбуватися жінки і дівчата: адже вони привертають увагу всіх перехожих, і судять їх суворо. Виходячи з дому чи з роботи, дівчина має навести порядок у туалеті. Вибігти вранці за покупками в магазин у домашньому халаті і капцях суворо забороняється.

Коли йдете по вулиці, тримайтеся рівно, підтягнуто. Ваша хода має відповідати зросту: смішно дивитися, коли висока людина дріботить, а низька робить великі кроки. При ходьбі всі рухи мають бути узгоджені: не слід ані розмахувати руками, ані йти, ніби сповитий. Хода красива, коли рівномірна.

Якщо ви чекаєте на когось чи бажаєте зупинити, зробіть це так, щоб не заважати перехожим. Спинити людину, яка з кимось іде, можна тоді, коли є для цього достатній привід... Розглядаючи вітрини магазинів чи афіші, станьте так, щоб не заважати перехожим. Там, де великий вуличний рух, дуже поспішаючи, ризикуєте завдати собі та іншим багато неприємностей, якщо ж все-таки допустите випадково безтактність, не забудьте відразу ж вибачитися. У відпо-

відь на прохання пробачити, говорять: "Нічого", "Нічого не трапилось". Відповідати сердито не варто. На вулиці, особливо, коли вона дуже пошквалена, будьте уважні, щоб не потрапити в незручне становище — ви можете не помітити знайомих і не привітатися з ними.

Що стосується розмови із знайомими при зустрічі на вулиці, то прийнято, щоб першими звертались жінки до чоловіків, старші до молодших, керівники до підлеглих. Допускається виняток, коли зустрічаються давні знайомі або є нагальна справа. Зупинити знайомого на вулиці, бачачи, що він поспішає або не бажає вести розмову, — не тактовно. Якщо вас зупинить жінка, літній чоловік чи ваш керівник, не показуйте, що розмова небажана. Лише за виняткових обставин, наприклад, якщо дуже поспішаєте, вибачтесь і запропонуйте поговорити іншим разом. Не ведіть довгої бесіди на гамірній вулиці і не зупиняйтесь для розмови серед дороги, відійдіть вбік, де вас ніхто не турбуватиме і де ви не заважатимете іншим. Поздоровляти на вулиці можна лише близьких знайомих.

У великому місті вам часто може знадобитися довідка. Рекомендується звертатися до полісмена, листоноші чи шофера таксі, і лише коли нікого з них нема поблизу, можна ввічливо спитати у перехожого, вибачившись і одержавши вказівку, подякувати. Якщо ж вас про що-небудь питають, відповідайте коротко і зрозуміло, не заплутуйте довгими поясненнями. Коли побачите, що перед вами іноземець, почекайте трохи і запитайте, чи все він зрозумів, а ще краще проведіть його до місця, звідки він уже сам знайде дорогу.

Якщо хочете поговорити з ким-небудь на вулиці, то краще не зупиняйтесь, а трохи з ним пройдіть.

Коли жінка, що йде з чоловіком, захоче сказати кілька слів знайомому, з яким зустрілися, то повинна вибачитися перед своїм супутником, а тому належить відійти на кілька кроків вбік, щоб не чути розмови. Взагалі ж радимо уникати балачок на вулиці. Нагадуємо, що жінці не обов'язково представляти своєму супутнику знайомого, з яким зустрілись. Коли розмова закінчена, чоловік, який супроводжує жінку, повинен також поклонитись. Коли чоловік іде вулицею з жінкою, то починати розмову з людьми, яких вона не знає, він не повинен, щоб супутниця не стояла одна.

Трапляється, що чоловік пропонує жінці провести її. Та може згодитись чи ввічливо відмовитись. Провівши жінку, чоловіку слід одразу з нею попрощатися. Починати розмову на вулиці з незнайомою жінкою, нечемно. На вулиці чоловік іде завжди ліворуч від жінки. Якщо вулицею йдуть двоє, почесне місце завжди праворуч. Жінка, яку супроводжують два чоловіки, йде посередині.

Публічно висловлювати свої почуття не слід. Веселий настрій чи гнів демонструвати не варто. Ні сварки, ані виявлення ніжності стороннім людям не цікаві. Йдучи вулицею, парасольку завжди тримайте вертикально...

Їсти, свистіти, співати на вулиці — невиховано. Гукнути кого-небудь, навмисне голосно вітати знайомих, тикати на людей пальцем чи будь-яким предметом у руці — свідчення повної вашої невихованості.

Якщо чекаєте кого-небудь на вулиці, то краще ходіть поблизу призначеного місця побачення, а не стійте непорушно.

Голосно сміятись на вулиці нечемно. Смішно виглядає людина, яка тримає поперед себе книгу чи газету і читає на ходу.

ЩЕ ОДНА КОРИСНА БОГОСЛОВСЬКА КНИГА

Це — „Вічна Євангелія”, що вийшла з друку нещодавно. Свіжа праця про єдину Євангелію, хоч і написана, під проводом Святого Духа, — Матвієм, Марком, Лукою та Іваном. Надрукована Видавництвом „Дорога Правди”, в Торонті, Онт., Канада. Має вона 140 сторінок. На гарному папері, ілюстрована цінними знімками з манускриптів Євангелії, що сягають третього віку нашої ери. В кінці книги й фотографія автора її, — Проповідника Івана А. Беркути, пастора в Філадельфії, Доктора Богослов'я.

Автор назвав свою старанну працю „історичним оглядом” Євангелії, хоч він не проминув і глибших сторін християнської віри, спасіння в Христі Ісусі Господі нашім, по благодаті Його. Це зробив би й інший вдумливий автор, пишучи таку книгу. Проп. І. А. Беркута, торкаючись коротко історичних сторін своєї праці, свідомо приводить читача до Центру своїх роздумів, до головного пункту, кажучи: „Ісус Христос, Який ознаменував Собою відкриття ери Божої благодаті, Який став Центром всесвітньої історії та уваги душі, — про Нього оповідають на сторінках Євангелії ті, що „бачили славу Його, славу, як Однородженого від Отця, споглядали на духовну красу Його. Незрівнянний неви-

черпним милосердям, лагідністю і чистотою Образ Його, відображений Євангелією, служить незмінним потенціальним ідеалом, що полонить серце, захоплює почуття й осяює натхненням до активного прояву всіх сил добра та правди, до триумфу кращих завдатків людської природи” (стор. 10).

Або правдиве твердження автора на стор. 27: „Свідомість, що Отець наш живе на небесах, що ми не бездомні сироти, не безрідні істоти, які повинні розшукувати кістяки мавп, аби довідатися про свій родовід, а що ми чужаки подоба всемогутнього Бога (духовна), створені Ним для життя в Його вічному Царстві”. Слова хороші, достойні уваги нашої інтелігенції, в діаспорі, та для всього суспільства за морем, в Україні... Щастя, Боже, щоб ця книга, в цій царині також праці — „Біблійний Довідник” Д-ра К. Костіва, книжки І. З. Барчука та інших авторів, мали належний успіх серед нашого народу.

Висловлюючи такі надії, однак, автор цих рядків, будучи автором сам і знаючи тягар видавничий — надіється, що і в діаспорі наші книголюби звернуть увагу на це видання богословське і придбають собі таку корисну книжку.

Д-р І. Кмета-Єфимович

ПОТРІБНА КНИЖКА

„Вічна Євангелія”. Історичний огляд д-ра Івана Беркути. Накладом Християнського В-ва „Дорога Правди”. 1982. Стор. 139.

Друга з черги праця відомого пастора й богослова та редактора богословсько-наукового журналу „Віра й Наука” є не тільки цікавою, але й документальною та потрібною в ці останні часи відступництва від Бога.

Д-р І. Беркута на основі аналізу чотирьох Євангелій: від св. Матвія, Марка, Луки й Івана та важливих історичних документів, ілюстрацій, рукописів доказує понад усякі сумніви вірогідність Євангелії, як „Доброї Новини” для спасіння кожної людини, яка ввірує (Рим. 1:16).

Стиль автора дещо відмінний від наших інших письменників: образний, місцями взнеслий і зрозумілий.

Уважний читач напевно довідається про такі інформації й факти, про які ніколи перед тим не знав, не чув і ніде не читав. Наприклад, існує загальний погляд, що Новий Заповіт був написаний в оригіналі грецькою мовою. Зате автор цитує джерело, згідно з яким Євангелія від св. Матвія написана в арамей-

ській мові, а потім перекладена на грецьку мову. Також, між іншими, знаходимо цінну цитату слів Т. Г. Шевченка з листа до кн. Репніної: „Єдина моя втіха — це Євангелія. Я читаю її щодня, щогодини”. Таких і подібних прикладів знаходимо в книжці багато.

Тому пропоную та раджу дорогим читачам набути цю цінну й потрібну книжку самим, а також для того, щоб подарувати її іншим. Вона напевно спричиниться до того, до чого всіх закликає Сам Господь Ісус Христос: „Дослідіть но Писання, бо ви думаєте, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене” (Єв. Івана 5:39).

Читання й поважні студії Євангелій, науки Нового Заповіту нашого Господа Ісуса Христа, допоможуть до правдивої віри „згідно Писання”, а тим самим до спасіння й вічного щастя. Це можу підтвердити з власного досвіду.

Василь П. Гергель

Ласкаво пишть на адресу:

“Doroha Prawdy”,
P.O. Box 3, Station D.
Toronto, Ont., M6P 3J5. Canada.

Або:

Rev. Z. Reczun-Panko,
260 Scarlett Rd., 1309,
Toronto, Ont., M6N 4X6, Canada.

ГОЛОВНИЙ БІЛЬ, ОЧІ Й ОКУЛЯРИ

Болить голова... І людина приймає ліки. Та допомагають вони не завжди. Якщо головний біль настає від простуди, нежитю, грипу, ваш стан полегшать певні препарати. Коли ж болі спричинені перевтомою, тривалою розумовою працею, надмірним палінням або вживанням алкогольних напоїв, то позбавитись їх можна, лише усунувши першопричину. В такий момент організму краще за все потрібні свіже повітря і спокій. Мозкові при перевтомі необхідні також вітаміни, жири і особливо цукор. Так звана мігрець (це захворювання сімейно-спадкове) найчастіше виникає у жінок і потребує спеціального лікування.

Коли голова болить часто, негайно зверніться до лікаря. Нерідко такі болі — супутник хвороби вуха, горла, носа, серцево-судинної системи, інфекційних і нервових недуг, порушень з боку

органів внутрішньої секреції. Трапляються вони також при гіпертонії і гіпотонії, атеросклерозі, після травм голови тощо.

Головний біль може з'являтися при далекозорості й короткозорості від неправильно підібраних окулярів. Майже в кожній людині, навіть з нормальним зором, десь у 40-50 років кришталік втрачає свою еластичність, і настає „старечий зір”. Тобто, щоб роздивитись предмети без окулярів, треба напружувати очі, а це стомлює їх і викликає головний біль. Підібрати правильно окуляри в змозі тільки лікар-спеціаліст. Не слід купувати їх без рецепта або користуватися окулярами близьких і знайомих, як це нерідко робиться. Навіть приписані лікарем окуляри не завжди відразу дають полегшення.

М. С.

Давайте людям приклади чесноти і великодушності; розбудуйте в них бажання подвигу. Не одне ж тільки зло та ганебне захоплює. І добрі діла та чесноти подвигу можуть також запалити душі й потягнення за собою. Одне святе, жертвенне діло може породити тисячі собі подібних.

С В І Т Н А В К О Л О Н А С

ХТО ЇХ НАВЧИВ?

Вологий вітерець колише прозоре марево над голубими водоймами, несе пахощі лісів, полів і луків.

Луки й озера, ліси і гаї знову ожили стоголосим пташиним гомоном. Всюди ледь чути флейтове сюрчання та ще лунають чарівні пісні-перегуки: веселе щebetання дзвінке ляцання, ніжне, молодецьке диркотіння лісових барабанщиків-дятлів об сухі відщепи...

У житті дзвінкоголосого птаства настала відповідна пора — виведення потомства.

Де тільки не в'ють гнізд наші пернаті друзі. Якого тільки будівельного матеріалу не використовують! Ось одне гніздечко сплетене з самих лише травинок, ось відштукатурене глиною, а ось замасковане мохом, лишайником... І все з однією метою — щоб тепліше було пташеняткам, щоб надійніше заховати їх від хижаків. Синиця-ремез плете гніздо з шерсті, а схоже воно на кошик з довгим

боковим отвором. До підземного гнізда зимородка, встеленого риб'ячою лускою, можна потрапити лише через зигзагоподібний вхід. Берегові ластівки, поселяючись колоніями на стрімких берегах річок, мостять гнізда в норах, довжина яких часом трьох метрів. А ось куликубігунку, який водиться в Туркменії, гніздо зовсім не потрібне: яйця він ховає у гарячий пісок.

Ось у гніздах багатьох пернатих уже з'явилися пташенята. Кволі і безпорадні, вони тягнуться голівками до світла, благально просять їсти. Щоб затамувати їхній голод, батьки змушені безперервно полювати за здобиччю — комахами, жучками, черв'яками. Наприклад, щоб вигодувати малят, горихвістка щодня вилучає до півтисячі різних жучків, комарів, гусениць тощо.

Приглядаючись до цих родинних клопотів, мимоволі запитуєш себе: Хто їх навчив?

МИ ВІРИМО

Людині необхідно значно більше від того, що дає їй наука. Звертається людина до релігії чи до філософії — це її справа.

Наука, у своїх намаганнях знайти універсальні закони, зустрічає свої межі. У цьому свобода кожного індивідуума, що не суперечить науці. Саме тут і починається релігія.

Аутрум, декан факультету природничих наук Мюнхенського університету.

ЗВІДУСІЛЬ

• Дванадцять років тому в Америці була зареєстрована перша церква гомосексуалістів. Сьогодні їх нараховують у різних країнах 135. Дивно, що членами цього содомського культу переважно багаті люди.

• На нашій планеті є близько 4500 видів ссавців, від маленької ерфуртської миші вагою 1,5 грама до найбільшого звіра, справжнього гіганта — синього кита, вага якого сягає 160 тисяч кілограмів.

• Широку популярність здобули мініатюрні книжки, в яких сторінки мають один-два сантиметри у довжину. Читати їх можна тільки за допомогою мікроскопа. Японці вирішили поставити рекорд у цій справі. Незабаром у Токіо вийде друком книжка, яка містить на 16 сторінках календар, для кожного місяця наведені дані про коштовні камені, які нібито приносять щастя. Розмір сторінок у книжці — 2x2 міліметри.

• У давнину медики пробували визначити хворобу, вивчаючи колір шкіри, очей, губ, роздивляючись вуха й навіть нігті слабого. Чи такий уже наївний цей метод діагностики? Виявляється — ні. Порівняно недавно встановили: наше вухо “чує” не тільки те, що відбувається зовні, а й всередині організму, і відпо-

відно на це реагує. Коли людина хворіє, на вушній раковині з'являється крапка, за якою можна розпізнати ту чи ту недугу.

• Найбільшою книгою є виданий у XVII столітті Географічний атлас, який зберігається в Берлінській державній бібліотеці. Цей грубезний том заввишки два метри і завширшки один метр.

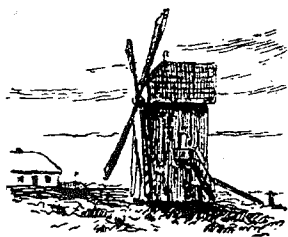
• Чотири скрипки, створені румунським майстром Іваном Лукою, вміщуються на одній долоні. І на кожній з них можна грати, щоправда не у концертних залах. Іван Лука працює на музичному підприємстві Регін, концертні скрипки якого цінують музиканти усього світу.

• Державний борг Америки досягнув 1023 трильйонів доларів. На кожну душу припадає 10 438 доларів.

• За відомостями Організації Об'єднаних Націй, 40 000 дітей вмирають щоденно від голоду у світі.

• Уперше у світі поштові марки ввели в Англії 6 травня 1840 року.

• Світовий океан являє собою гігантський “паровий казан”, що нагрівається сонцем. Щороку з його поверхні підіймається в атмосферу у вигляді пари 411 куб. кілометрів води.

ВІРА Й НАУКА

НОВІ ВИДАННЯ

Д-р Іван Беркута. „Вічна Євангелія”. Накладом Християнського Видавництва „Дорога Правди”. 1982. Ілюстрована.

Це перший у нашій мові ширший історичний огляд Святої Євангелії.

У змісті: Огляд чотирьох книг Євангелії, Вірогідність Євангелії, Документи римських катакомб, Церква — як розкриття Євангелії, Рукописи, Наше визнання.

Сторінок — 140. Ціна — 5.00 дол.

Виписувати від Видавництва:

“Doroħa Prawdy”, P.O. Box 3, Station D,
Toronto, Ont., Canada M6P 3J5.

Або:

Rev. Z. Reczun-Panko, 260 Scarlett Road, 1309,
Toronto, Ont., Canada M6N 4X6.

Там же можна ще набути:

Д-р Іван Беркута. „Світло і тіні”. Есхатологічні роздумування.

Книжка оповідає про майбутні події, основані на Святому Письмі та сучасному розитковій події.

Г. Домашовець. „Проблеми людського життя”. Видавництво „Кирило-Методіївське Братство”. 1982.

Духовно-євангелійські статті, про сучасний екуменізм та фрагменти з українського життя і подій.

Сторінок — 268. У м'якій оправі — 8.00 дол., у твердій — 10.00 дол.

Виписувати від автора:

Rev. G. Domashovetz, 34 Park Place,
Morris Plains, N.J. 07950, U.S.A.